KURJER FILATELISTYCZNY

ORGAN POLS. ZWIĄZKU AKAD. FILATEL.

ORGAN POLS. KLUBU FILATELIST.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA LWÓW, ul. Kurkowa L. 5 Ip. P. K. O. WARSZAWA Nr. 152.836.	Cena egzemplarza **30 gr.**	Prenumerata roczna: w kraju: 2·50 zł. zagranicą; 3·50 zł.

Wydawca: JERZY ZADUROWICZ.

ROK III. LWÓW, 28 kwietnia 1926. Nr. 4 (28)

Tadeusz Gryżewski.

O polskich wydawnictwach filatelistycznych słów kilka.

Siedem lat niepodległości zaznaczyło się dużym rozwojem filatelistyki w Polsce. Sądząc z samych cyfr, mamy do zanotowania w tym okresie 14 pism filatelistycznych i 5 prac o charakterze opisowym lub katalogowym.

Z suchych tych cyfr można by było dojść do bardzo optymistycznych zapatrywań na rozrost polskich wydawnictw filatelistycznych.

Jednak nie zawsze cyfry idą w parze z rzeczywistością! I niestety tak też jest właśnie z wyżej podaną statystyką. Z ogólnej 14 cyfry pism, zaledwie połowę zaliczyć można do pism traktowanych poważnie, wydawanych przez osoby znane, zupełnie ideowo i wychodzące przez dłuższy przeciąg czasu. To też nie można winić te wydawnictwa, że po upływie pewnego czasu, niektóre z nich z powodu trudności materjalnych przestały wychodzić.

Wręcz przeciwnie jest z drugą połową wydawanych pism (jak — „Polonja“ 1922 — Piotrków, „Echo Filatelisty“ — Tarnów 1919 i inne). Wydawcy tych pism wypuścili najwyżej jeden lub dwa numery i na tem koniec. Prawdopodobnie znalazło się trochę ludzi, którzy popłacili prenumeratę, spodziewając się otrzymywać regularnie dane pismo. A także byli pewnie i tacy, co popłacili za ogłoszenia, które nigdy nie były drukowane. Podobnie do tej kategorji pism, ma się rzecz z wydawnictwami, które niby miały wyjść, a w rezultacie skończyło się na zapowiedzi w postaci ogłoszeń, pomieszczanych nawet w zagranicznych pismach, gdzie naturalnie najgrubszemi czcionkami były wydrukowane ceny ogłoszeń. Mam tu na myśli: „Rocznik Filatelistyczny“ (Łuck) i „Spis polskich filatelistów“ (zdaje się miał być wydany w Bydgoszczy).

Tutaj też przypuszczalnie znalazły się osoby, które skusiły się na danie ogłoszeń lub na zapłacenie z góry za mające wyjść wydawnictwo. Każdy musi przyznać, że podobne postępowanie ludzi mało sumiennych, narażające wielu filatelistów na niepotrzebne straty musi być bolączką każdego, komu na sercu leży dobro filatelistyki, a zmuszającą do zastanowienia się nad tym smutnym objawem, celem zaradzenia złemu.

To też przy obecnych stosunkach nie powinniśmy powiększać ilości czasopism filatelistycznych. Dwa dotychczas wychodzą-

ce zupełnie naszym obecnym potrzebom wystarczą. Jednak w wypadkach, jeżeli rzeczywiście ktoś mało znany, chciałby koniecznie wydawać jakieś pismo filatelistyczne, to według mych zapatrywań, wydawnictwo takie powinno mieć aprobatę któregoś z większych polskich klubów filatelistycznych. Oczywiście, że podobna aprobata mogła by być wydana tylko po odpowiedniem zbadaniu całej sprawy. Rzecz prosta, że takie rozwiązanie tej kwestji miałoby także swe ujemne strony, jednak ja osobiście innego wyjścia nie widzę.

Inż. Jan Domaszewski.

PODRĘCZNIK POLSKICH ZNACZKÓW POCZTOWYCH.

„Podręcznik polskich znaczków pocztowych" opracowany przez Komisję katalogową Polskiego Towarzystwa Filatelistów w Warszawie. Warszawa 1925. Pod redakcją p. Włodzimierza Rachmanowa. Stron 208.

Jak w przedmowie czytamy, podręcznik ten jest pierwszym katalogiem polskim, obejmującym wszystko co może zainteresować specjalistę — zbieracza znaczków polskich. Wszechstronnością swoją różni się więc od mego katalogu znaczków polskich drukowanego w 1924 r. w „K. F."

Jest również pierwszym katalogiem wydanym w formie książkowej, gdyż katalog p. Pachońskiego jest jedynie cennikiem kupieckim.

Jakież są zalety nowego podręcznika warszawskiego?

Na pierwszy rzut oka widać wyborną stronę zewnętrzną i wyraźny druk, bardzo dobre klisze, staranny skład i co bardzo rzadko się zdarza w naszych publikacjach: tak dokładna korekta, że błędów drukarskich prawie że niema. Jakaż różnica w porównaniu z moim katalogiem, który właśnie z powodu złego składu i błędów drukarskich w wielkiej mierze minął się z celem.

Podrecznik p. Rachmanowa obejmuje wszystkie możliwe znaczki polskie, nawet półurzędowe i prywatne, a wspomina nawet o całkiem spekulatywnych. Swą wszechstronnością przypomina nieoceniony katalog znaczków austro-węg. „Donaupost"; niektóre zaś rozdziały możnaby wprost przepisać do katalogu Kohla, najdokładniejszego katalogu znaczków całego świata.

Zwłaszcza pierwsza część dotycząca znaczka z r. 1860 oraz rozdział o znaczkach komitetowych jest opracowany z gruntownością rzadką w Polsce, nawet w pracach naukowych. Również godnem uwagi i wspomnienia jest opracowanie znaczków lo-

kalnych z okresu przewrotu 1918/19, zwłaszcza wyczerpującą jest część o znaczkach dopłatnych tego okresu.

Wogóle rozdziały dotyczące znaczków wydanych nie urzędowo są zestawione z widocznem wielkiem zamiłowaniem tego działu. Niestety jestto równocześnie i złą stroną podręcznika, gdyż części te któreby mogły tworzyć dodatek do właściwego tekstu obejmującego wydania ściśle oficjalne, spowodowały skrócenie tego tekstu. Każdy filatelista zbiera przecież głównie znaczki regularnie wydane przez władze pocztowe do tego powołane, a dopiero w drugim rzędzie oryginalności i znaczki półoficjalne.

Mało który z czytelników „Podręcznika“ zda sobie sprawę, jak ogromnej pracy potrzeba było użyć, aby takie zestawienie zebrać, jakie ilości znaczków musiano przeglądnąć i zbadać a następnie krytycznie posegregować. Dlatego też przechodząc do stron ujemnych „Podręcznika“, muszę się zastrzedz, że zdaję sobie zupełnie dobrze sprawę, iż praca ta (podobnie jak pisałem we wstępie do mego katalogu) jest znów próbą, wymagającą współpracy wszystkich polskich filatelistów, dla której to pracy ma służyć on jako szkielet badań i spostrzeżeń. Wobec tego uwagi moje ograniczę do kwestji ogólnych.

W związku z powyżej nadmienioną krytyką przewagi rozdziałów dotyczących znaczków „niepełnoprawnych“ jest nieuwzględnienie w cenach wzajemnego stosunku ząbkowań znaczków tego samego wydania. Niemiecka literatura filatelistyczna zajmowała się swojego czasu (1909-10) kwestją stosunku wartości do wysokości nakładu względnie rzadkości znaczka i w końcu ustalono, że ścisłych reguł nie da się stwierdzić. Dla podręcznika, który ma służyć jedynie jako wytyczna zbieracza, a nie jako cennik handlowy, można na podstawie procentu sztuk o pewnym kolorze lub ząbkowaniu określić jego wartość, której niezgodność z ceną handlową może raczej dowodzić niezorjentowania się kupców lub braku popytu względnie podaży, jak złego oznaczenia wartości.

Jeżeli podręcznik ma tworzyć polskiego „Kohla“, to drugie jego wydanie **musi** uwzględnić wartości ząbkowań i błędów lub przynajmniej podać przybliżony procent częstości występowania danego znaczka. Dla znaczków 1 — 2000 mk. możnaby zastosować system przyjęty w angielskim katalogu Brighta: dzielić ząbkowania na grupy, które są prawdopodobnie robione jedną maszyną rotacyjną. Najtrudniejszy dział w badaniu znaczków polskich: ząbkowanie — jest najsłabszą stroną podręcznika. Nato-

miast kwestja papierów, których również polskie znaczki wykazują nadmierną ilość gatunków jest ustalona bez zarzutu, o dużo lepiej aniżeli w moim katalogu, w którym niesłusznie nie uwzględniłem papieru niebieskawego (tylko w formie uwagi). Niech mi będzie wolno skrytykować jeden szczegół t. j. umieszczanie znaczka Nr. 244 na str. 126: 200 mk. na cienkim papierze, wartości 10 wzgl. 4 groszy. Mam wielkie podejrzenie, że znaczek ten dostał się tu z Brighta (Nr. 573) lub zachodzi błąd w cenie. Na kilkanaście setek 200-markówek nie znalazłem ani jednego egzemplarza, co stoi w sprzeczności z niską jego ceną w podręczniku. Ponadto jeżeli znaczek ten istnieje, to miejsce jego byłoby po Nr. 198, (w wydaniu 16) po odpowiedniej zmianie daty w nagłówku.

Zestawienie znaczków tymczasowych (wyd. 28) znacznie zyskałoby na przejrzystości, gdyby rozdzielono go wedle wydań znaczków pierwotnych.

Pozatem pozwolę sobie w najbliższym czasie skorzystać z apelu umieszczonego w przedmowie i podam uwagi moje i spostrzeżenia dotyczące szczegółów, nie z chęci krytykowania tego prawdziwie pomnikowego dzieła, ale jedynie celem ulepszenia go. Polemika byłaby bardzo potrzebną dla rozbudzenia zajęcia się ogółu filatelistów polskich zwykłemi znaczkami polskiemi, tworzącemi ogromnie wdzięczne a mało zbadane pole dociekań filatelistycznych.

W imię więc filatelistyki polskiej gorąco należy polecić wszystkim zbieraczom znaczków polskich nabycie tego podręcznika, którego cena 10 zł. choć na obecne ciężkie czasy wysoka, nie stoi w stosunku z ogromem wiadomości, który zyska każdy czytelnik, choćby nawet nie był specjalistą w znaczkach polskich. Wielką zaś byłoby korzyścią dla zbieraczy wymieniających znaczki z zagranicą, gdyby Yvert, Michel i Senf zechcieli skorzystać z tego podręcznika i poddać gruntownej rewizji układ rozdziału o Polsce w swoich katalogach, przez co znaczkami polskimi zainteresowaliby się i zbieracze zagraniczni.

PRZEGLĄD NOWOŚCI.

Polska. Pojawiły się dwa nowe znaczki opłaty a to: 1 gr. bronzowy (Ostra brama w Wilnie) i 45 gr. fiol. (żaglowiec na morzu)

Bułgarja. wydała dwa znaczki dobroczynne z widnkiem sanatorjum Są one następujące: 2 leva zielony, 5 l. niebieski.

Czechosłowacja. Ukazały się dwa prowizoryczne znaczki gazetowe. Są to znaczki z r. 1919 z nadrukiem: „NOVINY“ 5 hal. zielony, 5 h, na 2 h. purpurowy.

Dania wydała z okazji 75 rocznicy istnienia duńskiego znaczka pocztowego, serję pamiątkową złożoną z 3 następujących znaczków: 10 ö. szary, 20 ö. czerwony i 30 öre niebieski. Znaczki te wykonane są na wzór pierwszych znaczków duńskich i noszą datę: 1851—1926. Będą one w obiegu do końca czerwca 1926.

Francja. Ukazał się 20 centimowy znaczek opłaty barwy zielonej z podobizną Pasteura.

Islandja. Pojawiły się wysokowartościowe angielskie znaczki opłaty, będące w obiegu ze znanym nadrukiem: „SAORSTAT EIREANN 1922“. Są one następujące 2/6 sh. bronzowy, 5 sh. czerwony i 10 sh. ciemno niebieski.

Jugosławja. Znaczki opłaty za 25 p. i 50 p. wydane zostały ze zmienionym portretem króla Aleksandra. Obecnie profil króla jest zwrócony na prawo. Pierwszy znaczek jest barwy zielonej a drugi bronzowej.

Malta. Znaczek za 3 p. zmienił barwę. Obecnie jest on koloru czarno żółtego.

Monaco wydało wartości uzupełniające opłaty. Są one następujące: 45 cent. szaro-czarny i 75 cent. oliwkowy. Na obu znaczkach umieszczona jest podobizna księcia.

Niemcy. Pojawiły się nowe znaczki lotnicze: 5 f. zielony, 10 f. czerwony, 20 f. niebieski, 50 f. pomarańczowy, 1 mk. czerwony, 2 mk. niebieski, 3 mk. zielony. Na znaczkach tych przedstawiony jest orzeł zrywający się do lotu

Rosja wydała trzy rublowe znaczki opłaty formatu podłużnego z podobizną Lenina. Są one następujące: 1 rb. bronzowy, 2 rb. fioletowy i 3 rb. zielony.

Szwajcarja. Ukazały się dwa nowe znaczki dopłaty za 15 i 40 cent. Oba te znaczki są barwy oliwkowo-czerwono-jasno zielonej.

Szwecja wydała dwie nowe wartości opłaty a to: 90 ö. niebieski i 120 ö szary. Na obu znaczkach przedstawiona jest trąbka pocztowa i korona królewska.

Węgry. Pojawiły się od dłuższego już czasu zapowiadane nowe znaczki opłaty i dopłaty w walucie złotej. Z serji opłaty dotychczas zostały wydane następujące wartości: 4 fil. fioletowy, 8 f. lila 32 f. fioletowy i 40 f. niebieski. Na niższych wartościach (4,8) widnieje korona św. Szczepana zaś na wyższych (32, 40) przedstawiony jest ogólny widok parlamentu. Ze znaczków dopłaty ukazały się wartości 4 f, 8, 16 i 40 fil. Wszystkie koloru czerwonego.

POPIERAJCIE POLSKĄ PRASĘ FILATELISTYCZNĄ!

UTWORZENIE RADY MUZEUM POCZTOWEGO.

Dnia 6 marca b. r. odbyło się w sali posiedzeń Gen. Dyr. P. i T. konstytuujące zebranie członków Rady Muzeum Pocztowego. Na zebranie to przybyli pp.: Gen. Dyr. Poczt i Tel. J. Moszczyński, wicedyrektor H. Heilman, nacz. wydz. Sokołowicz, nacz. wydz. 4 L. Szczurkiewicz, naczel. wydz. min. skarbu Sienkiewicz, prócz tego pp. J. Januszewski, W. Kłyszewski, ppułk. N. Okółowicz, prof. E. Chwalewik, S. Ejsmond, J. Więckowski, J. Turczyński i W. Polański.

Posiedzenie otworzył p. J. Moszczyński powitalnem przemówieniem, w którem wyraził zebranym podziękowanie za wzięcie udziału w Radzie, a następnie omówił cele i zadania Rady Muzeum Pocztowego, dając krótki zarys tego co w sprawie muzeów pocztowych dotychczas uczyniono zagranicą. W zakończeniu swego przemówienia p. Moszczyński życzy Radzie owocnej pracy i zaprasza zebranych do zwiedzenia muzeum.

Po zwiedzeniu muzeum kontynuowano przerwane obrady pod przewodnictwem p. Szczurkiewicza. Zastępcą przewodniczącego wybrano jednogłośnie p. J. Januszewskiego prezesa Pol. Tow. Fil. w Warszawie. Z kolei przedstawił p. Szczurkiewicz program działalności Rady, nad którym rozwinęła się ożywiona dyskusja. Po zakończeniu dyskusji w której zabierali głos prawie wszyscy zebrani, dokonano wyboru członków komisji inwentaryzacyjnej w skład której weszli pp. E. Chwalewik i J. Więckowski, oraz komisji dla spraw filatelji do której zostali wybrani pp.: Januszewski, S. Ejsmond i W. Polański.

Na tem zakończono obrady.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Do numeru niniejszego dołączamy w formie dodatku dalszy ciąg artykułu p. A. B. Piaskowskiego p. t. „Udział poczty polskiej w propagandzie pożyczek państwowych“, wraz z licznemi ilustracjami. Jedna z nich (Typ. I B) jest nieco niewyraźna a to z tego powodu że napis umieszczony na kopercie listowej był w znacznej części zamazany.

Jako zapłatę za zamieszczone ogłoszenia przyjmujemy także lepsze znaczki pocztowe z wyjątkiem wydań spekulacyjnych. Znaczki muszą być nadesłane równocześnie z ogłoszeniem. Drobne ogłoszenia płatne są tylko gotówką.

Administracja.

Tausch! Senden Sie mir Ihre aus dem Verkehr gesammelten Marken **ungewaschen** und **unsortiert** nicht unter 2000 St. und Ihre Fehlliste. Gebe Persien, Nyassa, Liberia, Bosnien etc. **Felix Feige Wien II. Cirkusgasse 52.**

Universaller Briefmarkentausch! Gebe: Polen, Mittellitauen, Danzig, Alt u. Sovietrussland, nehme alles. Eingeschriebene Erstsendung erbeten. **Edward Nowierski Wilno Jasna 10/4 (Polen).**

Reichhaltige Preisliste über Einzelwerte, Sätze und Pakete frei. **Ing. Karl Hodek Wien XIX/2 Kahlenbergstr. 101.**

Ogłoszenia zamieszczone w „Kurjerze fil." przynoszą wiele korzyści.

Zamieniam znaczki zagraniczne na nzaczki polskie, Litwy Środkowej i Śląska wszystkich wydań. Podstawa katalog Borka. Zawsze ważne: **L. Kołodziejski Gniezno Dąbrówki 9.**

Der Verlag des „Intern. Sammler-Verzeichnisses" bittet die P. T. Herausgeber von philatelistischen Zeitschriften um freundliche Einsendung einer Probe Nr. ihrer Zeitschrift, zwecks Aufnahme in unserer Zeitschriftverzeichnis. **„Int. Sammler-Verzeichn." Skierniewice Postfach Nr. 6.**

Zapisujcie się do „Międzynarodowego Klubu Wymiany". Wkł roczna 2·50 zł. Organ Kl „Międzynarodowy Filatelista". Na żądanie prospekt darmo! **„M. K. Z." Tarnów. Skrytka pocztowa 87.**

Suche Tausch mit ganzer Welt. Nehme Marken aller Länder. Gebe Polen Erstsend. erwünscht. **Witold Brycki Bydgoszcz (Polen) ul Łokietka 25.**

KOMMISSIONÄRE

überall gesucht

E. BLANK ROTHENBURG

O. TBR. (Deutschland).

Welttausch! mit allen Ländern gesucht. Gebe alle polnische Ausgaben. Erstsendung, Probe Nr. und Preislisten erwünscht. **M. Elkenbaum Smoczastr. 27/45 Warszawa (Polska).**

10 -200 Polenmarken sende Ihnen für gleiche Anzahl Ihres Landes. Bessere gegen bessere. Eingeschrieb. Erstsendungen erbeten. **Isaak Singer Lemberg (Polen) Zamarstynowskagasse 58.**

Za znaczki Polski, Litwy Środk. Śląska i t. d daję wzamian Czechosłowację, Bawarję i Austrję tej samej wartości. **Jarosław Hala Vsetin 654 (Czechosłowacja).**

Anzeigen im „Kujer Filatelistyczny" haben den grössten Erfolg.

Za znaczki Polski, Litwy Środk. Ukrainy, G. Śląska daję wzamian zagraniczne. (Polskie z wid. na zapyt.) **St. Konieczny Rydułtowy G. Śląsk.**

Kto nadesle mi 25 do 50 tylko różnych znaczków Polski, Gdańska, Rosji w pięciokrotnej ilości i 30 gr. na porto, ten otrzyma 100 do 200 **różnych** znaczków Europy i Zamorskich. **Księgarnia Firuzek Skoczów Śląsk.**

Kupię 100 kompletnych serji znaczków konstytucyjnych, sejmowych i Górnego Śląska lub wymienię większą ilość znaczków rosyjskich przedwojennych. **Gustaw Müller Gródek Jagielloński.**

Polskie marki wszystkich wydań wymieniam na zagraniczne. Daję znaczki Jugosławji, Rumunji, Estonji, Belgji, Finl. Hiszp. Fr. **Nocek Tarnów Krakowska 55.**

Wydawnictwo „Międzynar. Spisu Zbieraczy" prosi uprzejmie P. T. Wydawców czasopism filatelist. o łaskawe nadsyłanie numerów okazowych swych wydawnictw gdyż w spisie czasopism będą tylko te pisma zamieszczone, które nadeślą numer okaz. **Międzynar. Spis Zbieraczy Skierniewice Skr. 6**

Redaktor odpowiedzialny: Jerzy Zadurowicz.

Odbito w drukarni Józefa Landesberga w Złoczowie.